

Luând în discuție, odată cu presa „scrisă”, tezele Conferinței naționale a scriitorilor, televiziunea a organizat un dialog asupra rostului și misiunii dramaturgiei în raport cu sarcinile generale ce decurg pentru literatură din programul cultural-ideologic și artistic-educativ inițiat de partid și amplu dezbătut în Plenara din noiembrie 1971 a Comitetului Central. La dialog au participat: criticul Radu Popescu, dramaturgii Aurel Baranga, Ilie Păunescu și Gheorghe Vlad.

Pornită la un moment dat pe drumul monologurilor declarative, discuția s-a transformat pe parcurs într-un dialog-dezbateră, cu unele incercări de puncte de vedere, cu discrețe, dar cel puțin nepregătite dinainte, accente polemice. Trebuie să recunoaștem că prezența într-o discuție a unui critic (și încă a unuia bătaios, iritabil și mai totdeauna nemulțumit, cum e Radu Popescu) poate converti predispoziția somnolentă către platitudine și declarativism a unor onorabili oameni de condei, asaltați, inhibați, terorizați de reflectoare, obiective și microfoane, într-un dialog aproape firesc, aproape spontan, aproape scenic. S-a vorbit despre realism și despre umanism în teatrul contemporan, despre condiția ideologică, politică și artistică a dramaturgiei, despre comunicarea cu publicul, despre actualitatea pieselor cu subiect istoric, despre dramaturgia pentru televiziune și pentru cinema, despre mijloacele informaționale moderne și despre rosturile educative, s-au comis și mici evadări subiective, s-au lansat, ca întotdeauna, aserțiuni discutabile (spre exemplu, că umanismul și realismul sînt categorii inseparabile, excluzîndu-se astfel din paradisul umanismului tot ceea ce nu a trecut prin purgatoriul realist, într-un cuvînt amestecîndu-se din nou niște borcane pe care abia reușisem să le separăm), dar s-au afirmat și multe lucruri adevărate și utile.

Păcat că televiziunea ocupă spațiul de emisie cu dezbateri artistice numai în ocazii speciale (ca slujbele pentru botezuri, nunți sau înmormîntări), cînd, slavă domnului, ar fi cam tot timpul cîte ceva de discutat...

Teatrul scurt este o admirabilă și inepuizabilă piine pentru televiziune: dar această instituție capricioasă, care se desparte de propriile cuceriri cu ușurință și inconștiența cu care unele animale își omoară puii, a abandonat, fără reumușcări, emisiunile de teatru scurt, lipsindu-se în acest fel de o modalitate artistică dintre cele mai specifice. Din cînd în cînd, însă, ca un ecou al bunelor maniere de odinioară, se mai strecoară (trimestrial?) cîte o piesă înghesuită la repezeală între două emisiuni „serioase”.

Așa am avut prilejul să revedem *Ursul* lui Cehov, una dintre micile mari bijuterii ale teatrului univensal, comedie subțire, antisen-

timentală, desenînd cu o rafinată ironie farsa automistificării. Cei doi croi ai acestui act de teatru — moșierita Popova, „o văduvioară durdulie, cu groșie în obraji”, și moșierul Smirnov, „încă tînăr” — au jurat, fiecare în parte și din motive „temeinice”, o hotărîtă abstenență sentimentală (femeia, din fidelitate față de memoria soțului decedat, o pramatie care o înșelase „la fiecare pas”; bărbatul, din răzbunare pentru multiplele deziluzii amoroase suferite în viață). E suficient, însă, ca bărbatul să descopere temperamentul aprig al femeii, iar aceasta slăbiciunea bărbatului, pentru ca întregul eșafodaj de automistificări să se prăbușească în sentimentalism banal și ridicol, spre stupefacția singurului personaj cu logică normală și bun simț, servitorul Luka.

Ca și în celelalte comedii ale sale, aici însă cu mai multă vioieșie, Cehov observă micile falsități intime ale eroilor săi, falsități marcate cu fin umor de Boris Ciornei, interpretul lui Smirnov, mai ales în declarațiile patetice de furie („Astăzi sînt furios! Br! Foarte furios! Tremur tot de furie, mă înăbuș...” etc.), pe care actorul le rostește cu o voce chinuită, plîngăreată, de parcă ar spune: „Sînt foarte laș! Sînt mizerabil! Sînt un nimic!” Mai puțin umor e în jocul, altminteri curat și precis, al Dorei Cheteș. O compoziție bună, fără efecte groase, face actorul Candid Stoica (Luka). Despre regia lui Lucian Mardare, deocamdată nimic deosebit. Se pare că regizorul debutează la televiziune, exercițiul e folositor, să așteptăm și alte încercări...

Divertismentul are și el clipele lui frumoase. Lucrînd în spiritul lui Averty, dar cu ambiții de originalitate, Alexandra Bocăneț se distinge prin dinamismul mișcărilor în cadru, prin fantezie plastică și prin... colaboratori. Grupul Anda Călugăreanu, Dan Tufaru, Florian Pittiș, precum și Dem. Rădulescu i-au realizat lui Bocăneț o emisiune agreabilă, nostimă, vie, spirituală (sîmbătă, 22 aprilie). Un regizor de televiziune care și-a găsit interpretii ideali, niște interpreți care și-au găsit regizorul ideal. La care se adaugă coregrafia și prezența lui Cornel Patrichi și scenografia și, mai ales, costumele Doinei Levița. Cred că aici s-a găsit, în sfîrșit, un stil.

În emisiunea pentru tineret denumită (pe imagine și pe muzică) *Șase și un sfert* evoluează, de la un timp, un cuplu foarte reușit de personaje, doi tineri blazați, sufocați de plictiseală și fugăriți de clișee orlinate, snobi și semidocti, goi de viață și de gînduri, des-cîși parcă din literatura lui Mazilu și din proza lui Băieșu și foarte bine prezentați de Rodica Mandache și Dan Nuțu. E un pamflet-serial de ținută artistică certă care merze spre consacrare.

T. V.

Pagini de jurnal

D. SOLOMON